

Akceptuję

Marlena Małąg
Minister Rodziny i Polityki Społecznej

MINISTERSTWO

RODZINY I POLITYKI SPOŁECZNEJ

Program „Opieka wytchnieniowa” – edycja 2023

Warszawa, październik 2022 r.

Spis treści

Wstęp	3
I. Podstawa prawna Programu	4
II. Diagnoza sytuacji	4
Dane liczbowe	4
III. Cele Programu	5
IV. Adresaci Programu	6
V. Zakres podmiotowy i przedmiotowy Programu.....	6
VI. Kwalifikowalność kosztów.....	12
VII. Finansowanie Programu oraz warunki przyznawania gminom/powiatom środków Funduszu Solidarnościowego przeznaczonych na realizację Programu	15
VIII. Terminy i warunki realizacji Programu.....	16
IX. Przetwarzanie danych osobowych	18
X. Tryb przystąpienia do Programu	19
XI. Kryteria naboru wniosków przez Wojewodę	20
XII. Zadania podmiotów uczestniczących w realizacji Programu	21
XIII. Monitoring Programu.....	26

Wstęp

Program „Opieka wytchnieniowa” – edycja 2023, zwany dalej „Programem”, stanowi kontynuację działań wynikających z Programów pn. „Opieka wytchnieniowa” – edycja w latach 2019- 2022. Doświadczenia płynące z realizacji dotychczasowych edycji Programu wskazują na konieczność kontynuacji działań zmierzających do zwiększenia dostępności tego rodzaju wsparcia dla osób niepełnosprawnych oraz ich opiekunów i rozwijania systemu opieki wytchnieniowej na poziomie lokalnym.

Program jest kierowany do członków rodzin lub opiekunów, którzy wymagają wsparcia w postaci doraźnej, czasowej przerwy w sprawowaniu bezpośredniej opieki nad dziećmi z orzeczeniem o niepełnosprawności, a także nad osobami posiadającymi orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczenie traktowane na równi z orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności.

Zapewnienie wsparcia w zakresie usług opieki wytchnieniowej wpisuje się w główny cel państwowego funduszu celowego pn. Fundusz Solidarnościowy, zwanego dalej „Funduszem”, powstałego z dniem 1 stycznia 2019 r. na podstawie ustawy z dnia 23 października 2018 r. o Funduszu Solidarnościowym (Dz. U. z 2020 r. poz. 1787, z późn. zm.). Zgodnie z art. 1 ustawy z dnia 23 października 2018 r. o Funduszu Solidarnościowym celem Funduszu jest m.in. wsparcie społeczne osób niepełnosprawnych.

Osobista, stała opieka nad dzieckiem lub dorosłą osobą, których niepełnosprawność związana jest z szerokim spektrum problemów zdrowotnych prowadzących do znacznego ograniczenia samodzielności, bardzo często oznacza konieczność wsparcia w prawie każdym elemencie codziennego życia. Członkowie rodzin, opiekunowie muszą podporządkować swój dzienny rozkład zajęć wykonywaniu czynności związanych z opieką i pomocą, co najczęściej oznacza życie w warunkach ciągłego obciążenia psychofizycznego. Wiele osób w takiej sytuacji rezygnuje z udziału w życiu społecznym, zawodowym, zaniedbuje własne zdrowie, czy też inne potrzeby oraz całkowicie rezygnuje z indywidualnych aspiracji.

Zaangażowanie w sprawowanie opieki często utrudnia podejmowanie innych zadań niezbędnych dla funkcjonowania rodziny i prowadzenia gospodarstwa domowego.

Co więcej, kondycja zdrowotna osób sprawujących codzienną długotrwałą opiekę z czasem ulega pogorszeniu, co przekłada się na mniejszą skuteczność, a tym samym obniżenie komfortu życia osoby niepełnosprawnej oraz samego opiekuna.

Opieka wytchnieniowa ma za zadanie odciążenie członków rodzin lub opiekunów osób niepełnosprawnych poprzez wsparcie ich w codziennych obowiązkach lub zapewnienie czasowego zastępstwa. Dzięki temu wsparciu osoby zaangażowane na co dzień w sprawowanie opieki dysponować będą czasem, który będą mogły przeznaczyć na odpoczynek i regenerację, jak również na załatwienie niezbędnych spraw. Usługi opieki wytchnieniowej mogą służyć również okresowemu zabezpieczeniu potrzeb osoby niepełnosprawnej w sytuacji, gdy opiekunowie z różnych powodów nie będą mogli wykonywać swoich obowiązków.

Usługi opieki wytchnieniowej powinny być prowadzone z zachowaniem podmiotowości osób niepełnosprawnych oraz ich niezależności.

I. Podstawa prawna Programu

Podstawą prawną Programu jest art. 7 ust. 5 oraz art. 13 ustawy z dnia 23 października 2018 r. o Funduszu Solidarnościowym.

II. Diagnoza sytuacji

Zrealizowane w latach ubiegłych Programy: „Opieka wytchnieniowa” – edycja na lata 2019 - 2022, a także oraz „Opieka wytchnieniowa dla rodzin lub opiekunów osób z niepełnosprawnością” – edycja 2020 - 2022 pozwoliły na zwiększenie zakresu i zasięgu realizacji usług opieki wytchnieniowej, ponieważ do momentu uruchomienia Programów tylko nieliczne organizacje pozarządowe oraz jednostki samorządu terytorialnego oferowały pomoc członkom rodzin i opiekunom osób niepełnosprawnych.

W związku z tym podejmowane jest kolejne działanie, aby usługi tego typu stały się powszechnie dostępne, a członek rodziny lub opiekun osoby niepełnosprawnej miał prawo decydowania o rodzaju pomocy, z której chce skorzystać, a tym samym wpływać na sposób jej udzielenia. Należy podkreślić, że wsparcie w formie usługi opieki wytchnieniowej powinno być udzielane członkowi rodziny lub opiekunowi osoby niepełnosprawnej w czasie i w takim zakresie, w jakim jest to celowe i niezbędne.

Dane liczbowe

Według danych z Elektronicznego Krajowego Systemu Monitorowania i Orzekania o Niepełnosprawności (stan na dzień 14 września 2022 r.) liczba:

- 1) dzieci niepełnosprawnych z orzeczeniem o niepełnosprawności w wieku poniżej 16 roku życia wynosi 101 521, w tym w wieku od 7 do 16 lat wynosi 46 260;
- 2) osób zaliczonych do znacznego stopnia niepełnosprawności zgodnie z prawomocnym orzeczeniem o niepełnosprawności lub wyrokiem sądu, pomiędzy 16 a 18 rokiem życia wynosi łącznie 32500;
- 3) osób zaliczonych do znacznego stopnia niepełnosprawności, zgodnie z prawomocnym orzeczeniem o niepełnosprawności lub wyrokiem sądu, po 18 roku życia wynosi 947 867.

III. Cele Programu

Głównym celem Programu jest wsparcie członków rodzin lub opiekunów sprawujących bezpośrednią opiekę nad:

- 1) dziećmi z orzeczeniem o niepełnosprawności;
- 2) osobami niepełnosprawnymi posiadającymi:
  - a) orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności albo
  - b) orzeczenie traktowane na równi z orzeczeniem wymienionym w lit. a, zgodnie z art. 5 i art. 62 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2021 r. poz. 573, z późn. zm.).- poprzez możliwość uzyskania doraźnej, czasowej pomocy w formie usługi opieki wytchnieniowej.

W ramach Programu planuje się objąć wsparciem członków rodzin lub opiekunów osób sprawujących bezpośrednią opiekę nad osobami niepełnosprawnymi w liczbie nie mniejszej niż 9 500 osób.

Program ma także zapewniać:

- 1) w odniesieniu do rozwiązań systemowych:
  - a) wzmocnienie dotychczasowego systemu wsparcia poprzez świadczenie usług opieki wytchnieniowej dla członków rodzin lub opiekunów sprawujących bezpośrednią opiekę nad dziećmi z orzeczoną niepełnosprawnością lub osobami ze znacznym stopniem niepełnosprawności/osobami z orzeczeniem traktowanym na równi z orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności,

- b) wsparcie finansowe gmin/powiatów w zakresie realizacji usług opieki wytchnieniowej;
- 2) w odniesieniu do członków rodzin lub opiekunów osób niepełnosprawnych: czasowe odciążenie od codziennych obowiązków łączących się ze sprawowaniem opieki nad osobą niepełnosprawną, zapewnienie czasu na odpoczynek i regenerację.

IV. Adresaci Programu

1. Program adresowany jest do członków rodzin lub opiekunów sprawujących bezpośrednią opiekę nad dziećmi z orzeczeniem o niepełnosprawności oraz osobami posiadającymi orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczenie traktowane na równi z orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności, którzy wymagają usług opieki wytchnieniowej, zwanych dalej „uczestnikami Programu”.
2. Usługi opieki wytchnieniowej przysługują w przypadku zamieszkiwania członka rodziny lub opiekuna, o których mowa w ust. 1, we wspólnym gospodarstwie domowym z osobą niepełnosprawną i sprawowania całodobowej opieki nad tą osobą niepełnosprawną.

V. Zakres podmiotowy i przedmiotowy Programu

1. Gmina/powiat otrzymuje wsparcie finansowe w zakresie świadczenia usług opieki wytchnieniowej, w ramach pobytu dziennego i pobytu całodobowego.
2. Gmina/powiat przyznaje usługi opieki wytchnieniowej w odniesieniu do osób niepełnosprawnych, członków ich rodzin lub opiekunów sprawujących bezpośrednią opiekę nad osobami niepełnosprawnymi, mieszkających na terenie danej gminy/powiatu.
3. Gmina/powiat przyznając usługi opieki wytchnieniowej bierze pod uwagę stan zdrowia i sytuację życiową uczestników Programu. Gmina/powiat uwzględnia potrzeby członków rodzin lub opiekunów sprawujących bezpośrednią opiekę nad osobą niepełnosprawną, która stale przebywa w domu, tj. nie korzysta z ośrodka wsparcia lub placówek pobytu całodobowego, np. ośrodka szkolno-wychowawczego czy internatu.
4. W celu rzetelnej kwalifikacji uczestników Programu został wprowadzony pomiar ograniczeń w codziennym funkcjonowaniu oraz zakresu niezbędnego wsparcia. Ocena ograniczeń w codziennym funkcjonowaniu oraz zakres niezbędnego wsparcia jest dokonywana na podstawie danych zawartych w Karcie pomiaru niezależności funkcjonalnej wg zmodyfikowanych kryteriów oceny - Skali FIM, stanowiącej załącznik nr 6 do Programu, którą wypełnia lekarz rodzinny/lekarz rehabilitacji medycznej/

fizjoterapeuta/pielęgniarka. Jeśli wynik takiego badania wyniesie od 18 do 75 punktów (wg zmodyfikowanej punktacji), wówczas usługa opieki wytchnieniowej w pierwszej kolejności powinna trafić do członka rodziny lub opiekuna sprawującego bezpośrednią opiekę nad taką osobą niepełnosprawną. Karta pomiaru niezależności funkcjonalnej wg zmodyfikowanych kryteriów oceny nie jest dokumentem obowiązkowym, jednak w przypadku dużej liczby zgłoszeń uczestnicy Programu posiadający tę Kartę będą mieć zapewniony dostęp do usługi opieki wytchnieniowej w pierwszej kolejności.

5. Program jest realizowany w dwóch formach:

- 1) świadczenia usług opieki wytchnieniowej w ramach pobytu dziennego w:
  - a) miejscu zamieszkania osoby niepełnosprawnej,
  - b) ośrodka wsparcia,
  - c) innym miejscu wskazanym przez uczestnika Programu lub Realizatora Programu¹⁾, spełniającym kryteria dostępności, które otrzyma pozytywną opinię gminy/powiatu,
  - d) domu pomocy społecznej na podstawie przyjętej przez gminę lub powiat uchwały²⁾,
  - e) w przypadku braku możliwości realizacji opieki wytchnieniowej w miejscach, o których mowa w lit. a-d, istnieje możliwość zrealizowania opieki wytchnieniowej w centrum opiekuńczo-mieszkalnym (COM), w przypadku posiadania wolnych miejsc;
- 2) świadczenia usług opieki wytchnieniowej w ramach pobytu całodobowego w:
  - a) ośrodka wsparcia,
  - b) ośrodka/placówki wpisanej do rejestru właściwego wojewody zapewniającej całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym,

---

1) Przez Realizatora Programu rozumie się gminę/powiat oraz podmioty, o których mowa części V ust. 24 pkt 2 i pkt 4.

2) Realizacja usług opieki wytchnieniowej w domu pomocy społecznej wymaga wyodrębnienia infrastrukturalnego oraz organizacyjnego świadczenia opieki wytchnieniowej poza dom pomocy społecznej, tj. poza statutową działalność domu, jaką jest świadczenie usług bytowych, opiekuńczych, wspomagających i edukacyjnych na poziomie obowiązującego standardu, dla mieszkańców domu, o których mowa w art. 55 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej. Gmina lub powiat przystępując do realizacji usług opieki wytchnieniowej w ramach Programu „Opieka wytchnieniowa” – edycja 2023 podejmie uchwałę, w której określi zasady udzielania pomocy w ramach ww. Programu. Przyjęcie uchwały następuje na podstawie art. 17 ust. 2 pkt 4 ww. ustawy, zgodnie z którym do zadań własnych gminy należy podejmowanie innych zadań z zakresu pomocy społecznej wynikających z rozeznaczonych potrzeb gminy, w tym tworzenie i realizacja programów osłonowych; lub art. 19 pkt 16 ww. ustawy, zgodnie z którym do zadań własnych powiatu należy podejmowanie innych działań wynikających z rozeznaczonych potrzeb.

- c) innym miejscu wskazanym przez uczestnika Programu lub Realizatora Programu, spełniającym kryteria dostępności, które otrzyma pozytywną opinię gminy/powiatu,
  - d) domu pomocy społecznej na podstawie przyjętej uchwały przez gminę lub powiat³⁾,
  - e) w przypadku braku możliwości realizacji opieki wytchnieniowej w miejscach, o których mowa w lit. a-d, istnieje możliwość zrealizowania opieki wytchnieniowej w centrum opiekuńczo-mieszkalnym (COM), w przypadku posiadania wolnych miejsc.
6. W godzinach realizacji usług opieki wytchnieniowej finansowanych ze środków Funduszu, nie mogą być świadczone inne formy pomocy usługowej, w tym usługi opiekuńcze lub specjalistyczne usługi opiekuńcze, o których mowa w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2021 r. poz. 2268, z późn. zm.), inne usługi finansowane ze środków Funduszu lub usługi obejmujące analogiczne wsparcie do usług opieki wytchnieniowej finansowane ze środków publicznych⁴⁾.
7. Usługi opieki wytchnieniowej mogą być świadczone w miejscach, o których mowa w ust. 5 pkt 1 lit. a i c oraz ust. 5 pkt 2 lit. c przez:
- 1) osoby posiadające dyplom potwierdzający uzyskanie kwalifikacji w zawodzie asystent osoby niepełnosprawnej⁵⁾/pielęgniarka lub innym, zapewniającym realizację usługi opieki wytchnieniowej w zakresie adekwatnym do indywidualnych potrzeb osoby niepełnosprawnej (wynikających z Karty zgłoszenia, której wzór stanowi załącznik nr 7 do Programu) lub
  - 2) osoby posiadające, co najmniej 6-miesięczne udokumentowane doświadczenie w udzielaniu bezpośredniej pomocy/opieki osobom niepełnosprawnym, w tym np. doświadczenie zawodowe, udzielanie wsparcia osobom niepełnosprawnym w formie wolontariatu itp.

---

3) Patrz przypis 2.

4) Dotyczy m.in. Programu MRiPS „Opieka wytchnieniowa dla rodzin lub opiekunów osób z niepełnosprawnościami”.

5) Zawód asystenta osoby niepełnosprawnej wymieniony w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 7 sierpnia 2014 r. w sprawie klasyfikacji zawodów i specjalności na potrzeby rynku pracy oraz zakresu jej stosowania (Dz. U. z 2018 r. poz. 227, z późn. zm.).

Posiadanie doświadczenia, o którym mowa w pkt 2, powinno zostać udokumentowane pisemnym oświadczeniem podmiotu, który zlecał udzielanie bezpośredniej pomocy osobom niepełnosprawnym⁶⁾.

8. W przypadku świadczenia usług opieki wytchnieniowej, w formie pobytu dziennego, w wymiarze powyżej 4 godzin dziennie lub w formie pobytu całodobowego, ośrodek/placówka przyjmująca osobę niepełnosprawną ma obowiązek zapewnić wyżywienie odpowiednie do potrzeb osoby niepełnosprawnej, tj. zapewnić ciepły posiłek z uwzględnieniem specjalnej diety osoby objętej usługą.
9. Limit godzin usług opieki wytchnieniowej finansowanych ze środków Funduszu przypadających na jedną osobę niepełnosprawną w danym roku kalendarzowym wynosi nie więcej niż⁷⁾:
  - 1) 240 godzin dla usług opieki wytchnieniowej świadczonej w ramach pobytu dziennego; oraz
  - 2) 14 dni dla usług opieki wytchnieniowej świadczonej w ramach pobytu całodobowego.
10. Limit, o którym mowa w ust. 9, dotyczy również:
  - 1) więcej niż jednego opiekuna sprawującego bezpośrednią opiekę nad jedną osobą niepełnosprawną;
  - 2) opiekuna sprawującego bezpośrednią opiekę dla więcej niż jedną osobą niepełnosprawną.
11. Usługi opieki wytchnieniowej dla opiekuna sprawującego bezpośrednią opiekę nad więcej niż jedną osobą niepełnosprawną muszą być realizowane w tym samym czasie, z zastrzeżeniem zapewnienia indywidualnego wsparcia⁸⁾.
12. Maksymalna długość świadczenia formy nieprzerwanego pobytu dziennego wynosi 12 godzin dla jednej osoby niepełnosprawnej, z zastrzeżeniem limitów, o których mowa

---

6) Przez podmiot, który zlecał udzielanie bezpośredniej pomocy osobie niepełnosprawnej, należy również rozumieć osobę fizyczną, która zleciła udzielenie bezpośredniej pomocy osobie niepełnosprawnej lub opiekuna prawnego. Przez zlecenie należy rozumieć, nie tylko umowy cywilnoprawne ale również umowy o pracę.

7) Limit dotyczy godzin usług opieki wytchnieniowej świadczonych w ramach wszystkich programów Ministra w zakresie usług opieki wytchnieniowej.

⁸⁾W przypadku realizacji usług opieki wytchnieniowej dla więcej niż jednej osoby niepełnosprawnej kwota dofinansowania przysługuje na drugą i kolejną osobę niepełnosprawną w wysokości do 50% kwoty, o której mowa w ust. 16, z wyłączeniem pkt 1 lit. b.

w ust. 9. Usługi w formie pobytu dziennego mogą być świadczone w godzinach 6.00-22.00.

13. Uczestnik Programu, któremu przyznano pomoc w postaci usług opieki wytchnieniowej nie ponosi odpłatności za realizację usług w ramach Programu.
14. W ramach usługi opieki wytchnieniowej zapewniane jest okresowe wsparcie w zabezpieczeniu potrzeb osoby niepełnosprawnej, w zastępstwie członków rodzin lub opiekunów sprawujących na co dzień bezpośrednią opiekę.
15. Rodzaj i zakres godzinowy usług opieki wytchnieniowej powinien być uzależniony od osobistej sytuacji osoby niepełnosprawnej, z uwzględnieniem stopnia i rodzaju niepełnosprawności uczestnika Programu.
16. Koszty związane z realizacją usług opieki wytchnieniowej finansowane z Programu:
  - 1) w ramach pobytu dziennego, nie mogą przekroczyć:
    - a) **40 zł brutto** za godzinę wynagrodzenia osoby sprawującej opiekę nad osobą niepełnosprawną w miejscu zamieszkania,
    - b) **40 zł brutto** na zorganizowanie usług w miejscu, o którym mowa w ust. 5 pkt 1 lit. b, c, d, e;
  - 2) w ramach pobytu całodobowego, nie mogą przekroczyć:
    - a) **600 zł brutto** za dobę realizacji usług, z zastrzeżeniem lit. b,
    - b) **800 zł brutto** za dobę realizacji usług dla osoby niepełnosprawnej posiadającej orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności z niepełnosprawnością sprzężoną.

Przez kwotę brutto rozumie się kwotę wynagrodzenia wraz z kosztami pracy⁹⁾.

Nie jest dopuszczalne pokrywanie z tych kwot kosztów administracyjnych gminy/powiatu lub innego podmiotu, któremu gmina/powiat zleciła realizację Programu.

17. Gmina/powiat kwalifikuje do przyznania/przyznaje usługi opieki wytchnieniowej na podstawie Karty zgłoszenia do Programu, której wzór stanowi załącznik nr 7 do Programu.
18. W przypadku wystąpienia zdarzeń losowych (np. śmierć opiekuna osoby niepełnosprawnej lub jego nagły pobyt w szpitalu) usługi opieki wytchnieniowej mogą być

---

9) Przez koszty pracy zatrudniającego należy rozumieć sumę wynagrodzeń brutto oraz składek na ubezpieczenia społeczne, Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych poniesionych przez zatrudniającego.

przyznane bez Karty zgłoszenia do Programu. W takim przypadku dokument ten powinien zostać uzupełniony niezwłocznie, w terminie nie dłuższym niż 3 dni robocze od dnia wystąpienia tej sytuacji.

19. Gmina/powiat obowiązana jest poinformować członka rodziny lub opiekuna osoby niepełnosprawnej o prawach i obowiązkach wynikających z przyznania usług opieki wytchnieniowej.

20. W przypadku zmiany miejsca zamieszkania/pobytu uczestnik Programu składa do gminy/powiatu oświadczenie o wcześniejszym korzystaniu z usług opieki wytchnieniowej.

21. Gmina/powiat umożliwi osobie niepełnosprawnej lub członkom rodziny/opiekunom sprawującym bezpośrednią opiekę nad osobą niepełnosprawną samodzielny wybór:

- 1) osoby, która będzie świadczyć usługę opieki wytchnieniowej pod warunkiem, że osoba wskazana spełnia przynajmniej jeden z warunków, o których mowa w ust. 7 pkt 1 i 2;
- 2) miejsca, o którym mowa w ust. 5 pkt 1 lit. c oraz ust. 5 pkt 2 lit. c, z zastrzeżeniem, że wskazane miejsce otrzyma pozytywną opinię gminy/powiatu.

22. W ramach Programu gmina/powiat może otrzymać wsparcie finansowe na koszty realizacji usług opieki wytchnieniowej w wysokości do 100% kosztów. Po przekroczeniu limitu godzin, o którym mowa w ust. 9, gmina/powiat może wyrazić zgodę na zwiększenie liczby godzin usług opieki wytchnieniowej w ramach środków własnych.

23. Gmina/powiat dokonuje rozliczenia usług opieki wytchnieniowej na podstawie wypełnionej Karty rozliczenia usług opieki wytchnieniowej w ramach Programu, której wzór stanowi załącznik nr 8 do Programu.

24. W ramach Programu gmina/powiat może otrzymać środki Funduszu na realizację usług opieki wytchnieniowej, jeżeli:

- 1) usługi opieki wytchnieniowej realizuje samodzielnie, tj. przez osoby zatrudnione w ośrodku pomocy społecznej, urzędzie gminy/powiatu lub w gminnych/powiatowych jednostkach organizacyjnych, bez względu na formę zatrudnienia;
- 2) zleca realizację usług opieki wytchnieniowej organizacjom pozarządowym, o których mowa w art. 3 ust. 2 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie (Dz. U. z 2022 r. poz. 1327, z późn. zm.) oraz podmiotom, o których mowa w art. 3 ust. 3 tej ustawy;
- 3) zatrudnia osoby do realizacji usług opieki wytchnieniowej wskazane przez uczestnika Programu w formie ustalonej przez gminę/powiat:

4) nabywa usługi opieki wytchnieniowej od podmiotów sektora prywatnego, z zastrzeżeniem klauzul społecznych.

25. Decyzję w zakresie wyboru formy zatrudnienia osób świadczących opiekę wytchnieniową podejmuje Realizator Programu.

26. Realizator Programu jest zobowiązany do przeprowadzania doraźnych kontroli i monitorowania świadczonych usług opieki wytchnieniowej. Czynności w ramach kontroli i monitorowania są przeprowadzane i dokumentowane bezpośrednio w miejscu realizacji usług.

VI. Kwalifikowalność kosztów

1. Ze środków Programu pokrywane będą koszty bezpośrednio związane z realizacją usług opieki wytchnieniowej dziennej i całodobowej, o których mowa w ust. 3.
2. Niedozwolone jest podwójne finansowanie tego samego wydatku związanego z realizacją usług opieki wytchnieniowej, zarówno w ramach Programu, jak i w ramach innych programów czy projektów finansowanych ze środków publicznych. Niedozwolone jest pobieranie opłat od uczestników Programu.
3. Koszty świadczenia usług opieki wytchnieniowej mogą dotyczyć następujących kosztów bieżących związanych z realizacją tych usług:
  - 1) wynagrodzenia osób lub personelu instytucji bezpośrednio świadczącej usługi opieki wytchnieniowej;
  - 2) dostaw mediów (opłaty za energię elektryczną, ciepłą, gazową i wodę, opłaty przesyłowe, opłaty za odprowadzanie ścieków, opłaty za usługi telefoniczne i internetowe);
  - 3) czynszu, najmu, opłat administracyjnych dotyczących lokalu (m.in. wywóz śmieci), w którym sprawowana jest usługa opieki wytchnieniowej;
  - 4) przygotowania i zakupu żywienia;
  - 5) kosztów związanych z utrzymaniem czystości.

Koszty, o których mowa w pkt 2-5, będą kwalifikowalne, jeżeli dotyczą realizacji usług opieki wytchnieniowej w miejscu innym niż miejsce zamieszkania osoby niepełnosprawnej.

4. Koszty będą kwalifikowalne, jeżeli zostaną faktycznie poniesione w okresie realizacji Programu, tj. od dnia 1 stycznia 2023 r. do dnia 31 grudnia 2023 r.

5. W przypadku zawarcia umowy po dniu rozpoczęcia realizacji Programu, koszty kwalifikowalne poniesione w związku z realizacją Programu od dnia 1 stycznia 2023 r. do dnia podpisania umowy, zostaną zrefundowane ze środków Funduszu.
6. Za datę poniesienia kosztu przyjmuje się w przypadku wydatków pieniężnych:
  - 1) ponoszonych przelewem lub obciążeniową kartą płatniczą – datę obciążenia rachunku bankowego podmiotu realizującego usługi opieki wytchnieniowej, tj. datę księgowania operacji;
  - 2) ponoszonych kartą kredytową lub innym instrumentem płatniczym o odroczonej płatności – datę transakcji skutkującej obciążeniem rachunku karty kredytowej lub innego instrumentu, o których mowa w ustawie o elektronicznych instrumentach płatniczych, pod warunkiem dokonania spłaty tej należności do końca okresu rozliczeniowego danego instrumentu płatniczego.
7. Środki Funduszu przyznane na realizację Programu muszą być wykorzystane zgodnie z Programem oraz umową zawartą pomiędzy wojewodą a gminą/powiatem.
8. Gminy/powiaty, które uzyskały środki Funduszu na realizację Programu, są zobowiązane do ich rozliczenia w sposób i w terminach wskazanych w umowie zawartej z wojewodą, a także do zwrotu niewykorzystanej części przyznanych środków Funduszu w terminach określonych w umowie, zgodnie z ustawą z dnia 23 października 2018 r. o Funduszu Solidarnościowym oraz ustawą z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2022 r. poz. 1634, z późn. zm.).
9. Podmiot realizujący zadanie wynikające z umowy zawartej w ramach Programu i otrzymujący środki Funduszu jest zobowiązany do ich rozliczenia, a także do zwrotu niewykorzystanej ich części, w sposób i terminach wskazanych w umowie zawartej z gminą/powiatem.
10. Kosztami niekwalifikowanymi zadania (w przypadku jednostek samorządu terytorialnego – wydatkami) w szczególności są:
  - 1) odsetki od zadłużenia;
  - 2) kwoty i koszty pożyczki lub kredytu;
  - 3) kary i grzywny;
  - 4) wpłaty na Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych;
  - 5) podatek VAT, który może zostać odzyskany na podstawie przepisów ustawy z dnia 11

marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (Dz.U. z 2022 r. poz. 931, z późn. zm.)
oraz aktów wykonawczych do tej ustawy;

- 6) odsetki za opóźnienie w regulowaniu zobowiązań oraz odsetki za zwłokę z tytułu nieterminowych wpłat należności budżetowych i innych należności, do których stosuje się przepisy ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2021 r. poz. 1540, z późn. zm.);
  - 7) spłata zaległych zobowiązań finansowych;
  - 8) koszty leczenia i rehabilitacji osób;
  - 9) amortyzacja;
  - 10) leasing;
  - 11) rezerwy na pokrycie przyszłych spłat lub zobowiązań;
  - 12) opieka świadczona przez członków rodziny¹⁰, opiekunów prawnych lub osoby faktycznie zamieszkujące razem z uczestnikiem Programu;
  - 13) nagrody, premie, koszty poniesione w związku ze zwolnieniem chorobowym albo urlopem.
11. Decyzję o kwalifikowalności kosztów podejmuje wojewoda.
12. Zmiana wniosku gminy/powiatu na środki finansowe z Programu wymaga akceptacji wojewody, wyrażonej w formie pisemnej pod rygorem nieważności, z zastrzeżeniem ust. 13-15.
13. W przypadku wystąpienia oszczędności w ramach kosztów, o których mowa w ust. 3 pkt 2-5, istnieje możliwość przesunięcia ich do kategorii kosztów, o której mowa w ust. 3 pkt 1, z zastrzeżeniem części IV ust. 16. Zmiana, o której mowa w zdaniu poprzedzającym, wymaga uprzedniego, pisemnego zgłoszenia do wojewody.
14. Zmiany, o których mowa w ust. 12 i 13, mogą zostać dokonane wyłącznie do wysokości środków Funduszu przyznanych gminie/powiatowi na realizację Programu.
15. Niedozwolona jest zmiana wniosku gminy/powiatu na środki finansowe z Programu, prowadząca do przesunięcia środków Funduszu pomiędzy kosztami realizacji usługi opieki wytnieniowej (kolumna 20 wniosku gminy/powiatu na środki finansowe z

---

10) Na potrzeby realizacji Programu, za członków rodziny uznać należy wstępnych lub zstępnych, małżonka, rodzeństwo, teściów, macochę, ojczyma oraz osobę pozostającą we wspólnym pożyciu, a także osobę pozostającą w stosunku przysposobienia z uczestnikiem Programu.

Programu) a kosztami obsługi Programu (kolumna 21 wniosku gminy/powiatu na środki finansowe z Programu).

VII. Finansowanie Programu oraz warunki przyznawania gminom/powiatom środków Funduszu przeznaczonych na realizację Programu

1. Źródłem finansowania Programu edycja 2023, są środki ujęte w planie finansowym Funduszu na 2023 r. w kwocie 150 mln zł. Dysponentem środków Funduszu jest minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego, zwany dalej „Ministrem”.
2. Realizacja Programu następuje w trybie naboru wniosków.
3. Nabór wniosków gmin/powiatów, w celu uzyskania środków Funduszu na realizację Programu dokonywany jest przez wojewodów.
4. Wojewoda sporządza i przekazuje Ministrowi wniosek na środki finansowe z Programu wraz z listą rekomendowanych wniosków gmin/powiatów zakwalifikowanych do otrzymania środków finansowych z Programu.
5. Minister weryfikuje i zatwierdza listę rekomendowanych wniosków, z uwzględnieniem treści części XII ust. 3.
6. Listę podmiotów, których wnioski zatwierdził Minister wraz z kwotą przyznanych środków Wojewoda zamieszcza na swojej stronie internetowej oraz na swojej stronie podmiotowej w Biuletynie Informacji Publicznej, niezwłocznie po opublikowaniu przez Ministra zatwierdzonej listy rekomendowanych wniosków.
7. Minister przekazuje środki na podstawie umów zawartych z wojewodami, a następnie wojewodowie przekazują te środki gminom/powiatom na podstawie umów w sprawie przyznania środków Funduszu w ramach Programu.
8. Podmioty realizujące zadania wynikające z umów zawartych w ramach Programu są zobowiązane do posiadania wyodrębnionego rachunku bankowego dla Funduszu oraz prowadzenia wyodrębnionej ewidencji księgowej otrzymanych środków i dokonywanych z tych środków wydatków, zgodnie z art. 17 ustawy z dnia 23 października 2018 r. o Funduszu Solidarnościowym.
9. Wójt, burmistrz, prezydent miasta/starosta może pokryć koszty obsługi Programu w wysokości faktycznie poniesionej, nie większej niż 2% środków przekazanych na realizację Programu.

10. Wójt, burmistrz, prezydent miasta/starosta może przekazać podmiotom wskazanym w części V ust. 24 pkt 2 i 4 Programu koszty obsługi programu stanowiące nie więcej niż 2% środków przekazanych danemu podmiotowi na realizację Programu w celu pokrycia wszelkich kosztów obsługi księgowej, kadrowych, administracyjnych, które pojawią się w związku z realizacją usług w ramach Programu.
11. Wojewoda może pokryć koszty obsługi Programu w wysokości faktycznie poniesionej, nie więcej niż 0,5 % środków przekazanych na realizację tego Programu.
12. Minister może także pokryć koszty działań promocyjno-informacyjnych związanych z niniejszym Programem, w wysokości nieprzekraczającej kwoty 100 tys. zł, w ramach planu finansowego Funduszu na 2023 r. w pozycji „koszty realizacji zadań związanych z promowaniem i wspieraniem systemu wsparcia osób niepełnosprawnych”.

VIII. Terminy i warunki realizacji Programu

1. Program będzie realizowany od dnia 1 stycznia 2023 r. do dnia 31 grudnia 2023 r.
2. Złożenie wniosku gminy/powiatu na środki finansowe z Programu nie jest równoznaczne z przyznaniem środków Funduszu w wysokości wskazanej we wniosku.
3. Wniosek gminy/powiatu na środki finansowe z Programu jest składany zgodnie ze wzorem, stanowiącym załącznik nr 1A oraz 1B do Programu (załącznik 1A lub 1B, w zależności od planowanej formy realizacji usług opieki wytchnieniowej).
4. Wniosek gminy/powiatu na środki finansowe z Programu jest składany w formie elektronicznej i należy przesłać go za pośrednictwem platformy ePUAP. Wniosek musi być opatrzony kwalifikowanym podpisem elektronicznym, podpisem zaufanym albo podpisem osobistym. Minister zastrzega sobie prawo do umożliwienia lub zobowiązania gmin/powiatów do składania wniosków i sprawozdań poprzez Generator obsługi Programów Funduszu.
5. W przypadku stwierdzenia braków formalnych lub błędów merytorycznych we wniosku gminy/powiatu na środki finansowe z Programu wojewoda informuje wnioskodawcę o nieprawidłowościach (np. o oczywistych omyłkach pisarskich lub oczywistych omyłkach rachunkowych, z uwzględnieniem konsekwencji rachunkowych dokonanych poprawek) i wzywa do poprawienia wniosku w wyznaczonym terminie, nie dłuższym jednak niż 3 dni

- robocze¹¹⁾, pod rygorem odrzucenia wniosku (decyduje data wpływu poprawionego wniosku do wojewody).
6. Wojewoda po dokonaniu oceny wniosków, przekazuje Ministrowi listę rekomendowanych wniosków w terminie i na zasadach określonych w ogłoszeniu o naborze wniosków do Programu.
  7. Minister w trakcie weryfikacji listy rekomendowanych wniosków może zażądać od wojewody dodatkowych wyjaśnień w zakresie kalkulacji kosztów oraz przekazania dokumentacji otrzymanej przez wojewodę od gmin/powiatów w ramach naboru wniosków do Programu. Minister może wyłączyć wniosek gminy/powiatu z listy rekomendowanych wniosków ze względów formalnych - w takim przypadku konieczna jest aktualizacja listy rekomendowanych wniosków przez wojewodę.
  8. Minister weryfikuje listę rekomendowanych wniosków przesłanych przez wojewodów i przyznaje środki Funduszu do wyczerpania limitu środków przeznaczonych na realizację Programu.
  9. Kwota przyznanych środków Funduszu może być niższa od wskazanej we wniosku wojewody na środki finansowe z Programu. Minister zastrzega sobie prawo zaproponowania innej kwoty wsparcia finansowego niż wnioskowana przez wojewodę. W takim przypadku wojewoda zobowiązany będzie do podziału środków pomiędzy gminy/powiaty, których wnioski zostały zatwierdzone. Decyzję w zakresie zastosowanych kryteriów podziału środków i wysokości wsparcia dla gmin/powiatów podejmuje Wojewoda, z uwzględnieniem m.in. wysokości wykorzystywanych środków Funduszu w poprzednich edycjach Programu. W sytuacji, o której mowa w zdaniu powyżej, konieczna jest aktualizacja wniosków gminy/powiatu oraz wojewody, przed zawarciem umowy.
  10. Do środków Funduszu przekazanych na realizację Programu stosuje się odpowiednio art. 60-67 i art. 169 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych, z tym, że organem właściwym do wydawania decyzji w przedmiocie umarzania, odraczania terminów płatności lub rozkładania na raty spłat należności Funduszu, a także wydania

---

11) Przez dzień roboczy, w rozumieniu Programu, należy rozumieć dzień tygodnia od poniedziałku do piątku, z wyłączeniem dni wolnych od pracy wskazanych w art. 1 ust. 1 ustawy z dnia 18 stycznia 1951 r. o dniach wolnych od pracy (Dz. U. z 2020 r. poz. 1920).

decyzji o zwrocie w związku z wykorzystaniem środków niezgodnie z przeznaczeniem albo pobrania ich nienależnie lub w nadmiernej wysokości, jest wojewoda.

11. Środki będą przekazywane zgodnie z zawartymi umowami w sprawie wysokości i trybu przekazywania środków Funduszu, których wzory stanowią odpowiednio: załącznik nr 12 do Programu (wzór umowy pomiędzy Ministrem a Wojewodą) oraz załącznik nr 13 do Programu (wzór umowy pomiędzy Wojewodą a Gminą/Powiatem).
12. Umowa, o której mowa w ust. 11, powinna zawierać szczegółowe postanowienia, dotyczące warunków przekazywania i rozliczania środków w układzie rocznym. Środki Funduszu na realizację Programu mogą być wykorzystywane na zasadzie refundacji poniesionych wydatków lub na zasadzie zaliczki, na sfinansowanie wydatków na realizację Programu w sposób umożliwiający terminową realizację płatności za zrealizowane usługi opieki wytchnieniowej. Refundacja wydatków poniesionych na realizację zadania, może dotyczyć wyłącznie sytuacji, gdy Realizator Programu rozpoczął realizację zadania przed otrzymaniem środków Funduszu, nie wcześniej jednak niż od dnia 1 stycznia 2023 r.

IX. Przetwarzanie danych osobowych

1. Jeżeli w związku z realizacją przedmiotu umowy zaistnieje potrzeba przetwarzania danych osobowych osób fizycznych przez gminę/powiat lub inny podmiot, któremu gmina/powiat zleciła realizację Programu, obowiązki administratora danych osobowych tych osób będą wykonywane zgodnie z przepisami prawa powszechnie obowiązującego, w tym ustawą z dnia 10 maja 2018 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1781) oraz rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (Urz. UE L 119 z 04.05.2016, str. 1, z późn. zm.), zwanego dalej „RODO”. W szczególności gmina/powiat lub inny podmiot, któremu gmina/powiat zleciła realizację Programu, przekaze tym osobom informacje, o których mowa w art. 13 lub w art. 14 RODO. W tym celu gmina/powiat lub inny podmiot, któremu gmina/powiat zleciła realizację Programu, przekaze osobie fizycznej, o której mowa w zdaniu pierwszym, pisemną informację o przetwarzaniu jej danych osobowych, co może nastąpić w szczególności poprzez przekazanie osobie fizycznej formularza

przetwarzania danych osobowych zgodnego z wzorem ustalonym przez gminę/powiat lub inny podmiot, któremu gmina/powiat zleciła realizację Programu. Podpisany egzemplarz informacji lub formularza, gmina/powiat lub inny podmiot, któremu gmina/powiat zleciła realizację Programu zachowa w dokumentacji finansowo-rzeczowej dotyczącej realizacji umowy.

2. Za realizację obowiązku informacyjnego, o którym mowa w art. 13 lub art. 14 RODO, pełną odpowiedzialność ponosi gmina/powiat lub inny podmiot, któremu gmina/powiat zleciła realizację Programu.
3. Gmina/powiat lub inny podmiot, któremu gmina/powiat zleciła realizację Programu będzie przetwarzać dane osobowe, o których mowa w ust. 1, w celach dotyczących: zadania realizowanego w interesie publicznym, realizacji świadczeń związanych z wykonaniem przedmiotu umowy, realizacji obowiązków wynikających z umowy, rozliczenia otrzymanych środków Funduszu lub wypełniania obowiązku prawnego.
4. Dane osób fizycznych przetwarzane przez gminę/powiat lub inny podmiot, któremu gmina/powiat zleciła realizację Programu, w szczególności dane uczestników, mogą być udostępniane Ministrowi lub wojewodzie do celów sprawozdawczych, kontrolnych oraz nadzoru.
5. W przypadku udostępniania Ministrowi lub wojewodzie danych osób, o których mowa w ust. 4, gmina/powiat lub inny podmiot, któremu gmina/powiat zleciła realizację Programu, zrealizuje w imieniu Ministra lub wojewody obowiązek wynikający z art. 14 RODO oraz poinformuje te osoby o przetwarzaniu ich danych przez Ministra lub wojewodę. Wzór Klauzuli informacyjnej RODO w ramach Programu „Opieka wytchnieniowa” – edycja 2023 Ministra Rodziny i Polityki Społecznej dotyczący realizacji obowiązku poinformowania osoby o przetwarzaniu ich danych przez Ministra stanowi załącznik nr 11 do Programu.
6. Zasady, o których mowa w ust. 1-5, mają odpowiednie zastosowanie do przetwarzania danych osobowych przez wojewodę.

X. Tryb przystąpienia do Programu

1. Gminy/powiaty składając do właściwego wojewody wnioski na środki finansowe z Programu w ramach Funduszu, w formie wskazanej w części VIII ust. 4, którego wzór stanowi załącznik nr 1A i 1B do Programu, uwzględniają w nim w szczególności

przewidywaną liczbę uczestników Programu opartą na przeprowadzonej diagnozie potrzeb i koszt realizacji usługi opieki wytchnieniowej.

2. Wojewoda, po dokonaniu oceny wniosków złożonych przez gminy/powiaty, sporządza listę rekomendowanych wniosków i przekazuje ją Ministrowi do weryfikacji i zatwierdzenia.

XI. Kryteria naboru wniosków przez Wojewodę

1. Każdy wniosek złożony w ramach Programu musi spełnić kryteria formalne, o których mowa w ust. 2.
2. Kryteria oceny formalnej (0-1 pkt):
  - 1) kompletnie wypełniony wniosek zgodnie z obowiązującym wzorem, przesłany w terminie, we właściwej formie i na właściwy adres;
  - 2) wniosek został złożony przez uprawniony podmiot;
  - 3) wniosek został podpisany przez osoby uprawnione;
  - 4) do wniosku zostały załączone wymagane załączniki (kalkulacja kosztów oraz informacje opisowe).
3. Wniosek, który nie spełnia wymogów formalnych będzie zwracany do uzupełnienia w wyznaczonym przez wojewodę terminie nie dłuższym niż 3 dni robocze. Błędne uzupełnienie lub jego brak będzie skutkować odrzuceniem wniosku bez obowiązku poinformowania wnioskodawcy. Przez nieuzupełnienie wniosku należy rozumieć także uzupełnienie wniosku po wyznaczonym przez wojewodę terminie.
4. Poszczególne kryteria formalne będą weryfikowane przez wojewodę na etapie oceny formalnej poprzedzającej etap oceny merytorycznej. W wyniku oceny formalnej wniosek może zostać:
  - 1) zakwalifikowany do oceny merytorycznej – w przypadku spełnienia wszystkich kryteriów formalnych;
  - 2) odrzucony – w przypadku niespełnienia któregośkolwiek z kryteriów formalnych lub ich nieuzupełnienia w wymaganych terminie.

Ocenie merytorycznej podlegają wyłącznie wnioski spełniające kryteria formalne.

5. Kryteria merytoryczne:

5.1. Kryteria oceny, o których mowa w art. 13 ust. 6 ustawy z dnia 23 października 2018 r. o Funduszu Solidarnościowym, tj.: przy ocenie wniosków bierze się pod uwagę następujące kryteria:

- 1) adekwatność wniosku w odniesieniu do celów Programu;
- 2) potencjalny wpływ zadań na beneficjentów, w tym także trwałość rezultatów zadań zawartych we wniosku;
- 3) zasadność wysokości wnioskowanych środków w stosunku do celu, rezultatów i zakresu zadań, które obejmuje wniosek;
- 4) zdolność organizacyjną wnioskodawcy oraz przygotowanie instytucjonalne do realizacji zadań.

Łączna liczba możliwych do uzyskania punktów za spełnienie kryteriów merytorycznych, o których mowa w pkt 1-4 wynosi **12 pkt** (od 0 do 3 pkt za spełnienie każdego kryterium).

5.2. Uwzględniona zostanie również ocena kalkulacji kosztów realizacji usług opieki wytchnieniowej pod względem spójności z wersją opisową planowanych działań (liczba możliwych do uzyskania punktów wynosi 3 pkt).

6. Maksymalna liczba punktów, jaką można w sumie uzyskać po dokonaniu oceny formalnej i merytorycznej wynosi **16 pkt**.

7. Rekomendacji podlegają wnioski, które uzyskują w ramach każdego kryterium oceny, o którym mowa w ust. 5.1 i ust. 5.2, co najmniej 1 pkt.

XII. Zadania podmiotów realizujących Program

Do zadań Ministra należy:

1. Opracowanie Programu.
2. Ogłoszenie Programu oraz zamieszczenie ogłoszenia o naborze wniosków w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Ministra.
3. Weryfikowanie złożonych przez wojewodów list rekomendowanych wniosków zakwalifikowanych do Programu i ich zatwierdzenie do finansowania w ramach Programu w ramach oceny formalnej:
  - 1) kompletnie i prawidłowo wypełniony wniosek zgodnie z obowiązującym wzorem, został przesłany w terminie, we właściwej formie i na właściwy adres;
  - 2) wniosek został złożony przez uprawniony podmiot.

4. Opublikowanie w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Ministra zatwierdzonej listy rekomendowanych wniosków zakwalifikowanych do Programu.
5. Zawieranie umów z wojewodami w sprawie przekazania środków Funduszu przyznanych w ramach Programu.
6. Przygotowanie wzoru:
  - 1) wniosku dla gmin/powiatów na środki finansowe z Programu, który stanowi załącznik nr 1A i 1B do Programu;
  - 2) wniosku dla wojewody na środki finansowe z Programu, który stanowi załącznik nr 2A i 2B do Programu;
  - 3) listy rekomendowanych wniosków do finansowania w ramach Programu, który stanowi załącznik nr 3 do Programu;
  - 4) sprawozdania dla gmin/powiatów z realizacji Programu, który stanowi załącznik nr 4A lub 4B do Programu;
  - 5) sprawozdania dla wojewody z realizacji Programu, który stanowi załącznik nr 5A lub 5B do Programu;
  - 6) karty pomiaru niezależności funkcjonalnej wg zmodyfikowanych kryteriów oceny – Sali FIM wraz z dodatkową informacją do wzoru karty pomiaru niezależności funkcjonalnej wg zmodyfikowanych kryteriów oceny, który stanowi załącznik nr 6 do Programu;
  - 7) karty zgłoszenia do Programu, który stanowi załącznik nr 7 do Programu;
  - 8) karty rozliczenia usług opieki wytchnieniowej w ramach Programu, który stanowi załącznik nr 8 do Programu;
  - 9) oświadczenia o przyjęciu środków finansowych z Programu, który stanowi załącznik nr 9 do Programu;
  - 10) karty oceny wniosku gminy/powiatu w ramach Programu, który stanowi załącznik nr 10 do Programu;
  - 11) klauzuli informacyjnej w ramach Programu Ministra Rodziny i Polityki Społecznej (załącznik nr 11 do Programu);
  - 12) umowy pomiędzy Ministrem a Wojewodą, który stanowi załącznik nr 12 do Programu;
  - 13) umowy pomiędzy Wojewodą a Gminą/Powiatem, który stanowi załącznik nr 13 do Programu.

7. Monitorowanie i kontrola realizacji zadań wojewodów wynikających z Programu.
8. Akceptowanie sprawozdań z realizacji Programu złożonych przez wojewodów.
9. Sporządzanie zbiorczego sprawozdania z realizacji Programu na podstawie przekazanych sprawozdań z realizacji Programu przez wojewodów.

Do zadań wojewody należy:

1. Ogłoszenie o naborze wniosków w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej właściwego wojewody.
2. Przekazanie informacji o naborze wszystkim gminom/powiatom z terenu danego województwa wraz ze zobowiązaniem do ich upublicznienia co najmniej w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej danej gminy/powiatu oraz ośrodka pomocy społecznej w danej gminy/powiatu albo centrum usług społecznych, o którym mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. O realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych.
3. Udzielanie informacji o zasadach Programu i warunkach naboru wniosków.
4. Przeprowadzenie naboru wniosków.
5. Ocena wniosków gmin/powiatów na środki finansowe z Programu – pod względem formalnym, merytorycznym, z uwzględnieniem racjonalnego i celowego planowanego wydatkowania środków publicznych.
6. Ocena wniosków gmin/powiatów, o której mowa w pkt 5, powinna być dokonana na podstawie Karty oceny wniosku gminy/powiatu w ramach Programu, stanowiącej załącznik nr 10 do Programu.
7. Sporządzenie i przekazanie Ministrowi wniosku wojewody na środki finansowe z Programu wraz z listą rekomendowanych wniosków, zgodnie ze wzorami stanowiącymi odpowiednio załączniki nr 2 A, 2B i 3 do Programu.
8. Informowanie gmin/powiatów o obowiązku i terminie złożenia oświadczenia o przyjęciu lub rezygnacji ze środków przyznanych w ramach Programu.
9. Zawieranie umów z właściwymi gminami/powiatami niezwłocznie, nie później jednak niż w terminie 30 dni od zawarcia umowy z Ministrem.
10. Przekazanie gminom/powiatom środków finansowych, w terminach określonych w umowach zawartych z gminami/powiatami.

11. Analizowanie sprawozdań i innych uzyskanych informacji o realizowanych przez gminy/powiaty zadaniach oraz rozliczanie środków finansowych przyznanych gminom/powiatom na realizację Programu, w tym koszty jego obsługi.
12. Przekazanie Ministrowi rocznego sprawozdania wojewody z realizacji Programu, według wzoru stanowiącego załącznik nr 5A lub 5B do Programu.
13. Koordynacja, nadzór oraz kontrola zadań realizowanych przez gminę/powiat w ramach Programu.
14. Umarzanie, odraczanie terminów płatności lub rozkładanie na raty spłat należności Funduszu, a także wydanie decyzji o zwrocie w związku z wykorzystaniem środków niezgodnie z przeznaczeniem albo pobranie ich nienależnie lub w nadmiernej wysokości.

Do zadań gminy/powiatu należy:

1. Poinformowanie o ogłoszeniu o naborze wniosków na stronie podmiotowej wszystkich gmin/powiatów.
2. Składanie wniosku gmin/powiatu na środki finansowe z programu, według wzoru stanowiącego załącznik nr 1a i 1b do programu, do właściwego wojewody.
3. Niezwłocznie po ogłoszeniu wyników naboru wniosków złożenie do wojewody oświadczenia o przyjęciu bądź rezygnacji ze środków finansowych przyznanych w ramach Programu.
4. Koordynowanie realizacji programu w gminie/powiecie oraz informowanie wojewody o trudnościach w realizacji Programu, mających wpływ na wykorzystanie środków.
5. Podjęcie działań mających na celu rozpoczęcie realizacji zadania, niezwłocznie po złożeniu oświadczenia o przyjęciu środków jednak nie później niż w dniu zawarcia umowy z wojewodą.
6. Realizowanie zadań zgodnie z podpisanymi umowami w zakresie wysokości i trybu przekazywania środków Funduszu.
7. Rozliczenie z wojewodą otrzymanych środków finansowych oraz poddanie się kontroli zgodnie z umową.
8. Przedstawienie na żądanie wojewody wyjaśnień, informacji i dokumentów dotyczących zadań realizowanych w ramach Programu.
9. Przekazywanie właściwemu wojewodzie sprawozdania dla gmin/powiatów z realizacji programu według wzoru stanowiącego załącznik nr 4a lub 4b do Programu.

10. W przypadku zlecenia realizacji usług opieki wytchnieniowej przez gminę/powiat podmiotom, o których mowa w części V, gmina/powiat są obowiązane do koordynacji, nadzoru, kontroli zadań oraz sposobu wykorzystania środków zgodnie z Programem. Ponadto gmina/powiat są obowiązane do zawarcia umów z ww. podmiotami, w których zobowiąże ten podmiot do stosowania obowiązków informacyjnych określonych w ust. 12-14 oraz do przetwarzania danych osobowych zgodnie z częścią IX (umowy powinny zawierać wzory sprawozdań).
11. Prowadzenie dokumentacji potwierdzającej realizację Programu, w tym obowiązkowe korzystanie z załączników do Programu.
12. Informowanie, że zadanie publiczne jest współfinansowane ze środków Funduszu otrzymanych od Ministra. Informacja na ten temat powinna się znaleźć we wszystkich materiałach, publikacjach, informacjach dla mediów, w mediach społecznościowych, ogłoszeniach oraz wystąpieniach publicznych dotyczących realizowanego zadania publicznego. Gmina/powiat zobowiązana jest do oznaczania profili prowadzonych przez Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej w podejmowanych działaniach informacyjnych i promocyjnych w mediach społecznościowych.
13. Umieszczanie logo Ministra na wszystkich materiałach, w szczególności promocyjnych, informacyjnych, szkoleniowych i edukacyjnych, dotyczących realizowanego zadania publicznego oraz zakupionych środkach trwałych, proporcjonalnie do wielkości innych oznaczeń, w sposób zapewniający jego dobrą widoczność.
14. W ramach informowania, o którym mowa w pkt 11, gmina/powiat jest zobowiązana do podejmowania działań informacyjnych dotyczących finansowania zadania ze środków Funduszu przyznanych w ramach Programu, zgodnie z art. 35a ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych oraz rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 7 maja 2021 r. w sprawie określenia działań informacyjnych podejmowanych przez podmioty realizujące zadania finansowane lub dofinansowane z budżetu państwa lub z państwowych funduszy celowych (Dz. U. z 2021 r. poz. 953, z późn. zm.). W szczególności, gmina/powiat przy podejmowaniu działań informacyjnych używa wzorów plakatów informacyjnych, określonych w załączniku nr 1 do ww. rozporządzenia. Edytowalne pliki cyfrowe plakatów informacyjnych udostępnione są na stronie Biuletynu Informacji

Publicznej Kancelarii Prezesa Rady Ministrów pod adresem
<https://www.gov.pl/web/premier/dzialania-informacyjne>.

15. Rozpowszechnianie w dowolnej formie, w prasie, radiu, telewizji, internecie oraz innych publikacjach nazwy programu, przedmiotu i celu, na który przyznano wsparcie finansowe oraz informacji o wysokości przyznanego wsparcia finansowego.

XIII. Monitoring Programu

1. Gmina/powiat przekazuje do wojewody sprawozdanie z realizacji Programu obejmujące rozliczenie środków Funduszu w zakresie rzeczowym i finansowym, w terminie 30 dni od dnia zakończenia realizacji Programu.
2. Wojewoda przekazuje do Ministra sprawozdanie z realizacji Programu, obejmujące rozliczenie środków Funduszu w zakresie rzeczowym i finansowym, w terminie 30 dni od dnia zakończenia realizacji zadania.
3. Akceptacja sprawozdań złożonych przez wojewodów następuje w terminie do dnia 30 kwietnia 2024 r.
4. Minister sporządza sprawozdanie zbiorczego z realizacji Programu w terminie do dnia 30 czerwca 2024 r.

Załączniki do Programu:

- 1) Wzór wniosku dla gmin/powiatów na środki finansowe z Programu „Opieka wytchnieniowa” – edycja 2023 (załącznik nr 1A i 1B do Programu);
- 2) Wzór wniosku dla wojewodów na środki finansowe z Programu „Opieka wytchnieniowa” – edycja 2023 (załączniki nr 2A i 2B do Programu);
- 3) Wzór listy rekomendowanych wniosków do finansowania w ramach Programu „Opieka wytchnieniowa” – edycja 2023 (załącznik nr 3 do Programu);
- 4) Wzór sprawozdania dla gmin/powiatów z realizacji Programu „Opieka wytchnieniowa” – edycja 2023 (załącznik nr 4A i 4B do Programu);
- 5) Wzór sprawozdania dla wojewodów z realizacji Programu „Opieka wytchnieniowa” – edycja 2023 (załącznik nr 5A i 5B do Programu);
- 6) Wzór karty pomiaru niezależności funkcjonalnej wg zmodyfikowanych kryteriów oceny – Skali FIM wraz z dodatkową informacją do wzoru karty pomiaru niezależności funkcjonalnej według zmodyfikowanych kryteriów oceny (załącznik nr 6 do Programu);
- 7) Wzór karty zgłoszenia do Programu „Opieka wytchnieniowa” – edycja 2023 (załącznik nr 7 do Programu);
- 8) Wzór karty rozliczenia usług opieki wytchnieniowej w ramach Programu „Opieka wytchnieniowa” – edycja 2023 (załącznik nr 8 do Programu);
- 9) Wzór oświadczenia o przyjęciu środków finansowych z Programu „Opieka wytchnieniowa” – edycja 2023 (załącznik nr 9 do Programu);
- 10) Wzór karty oceny wniosku gminy/powiatu w ramach Programu „Opieka wytchnieniowa” – edycja 2023 (załącznik nr 10 do Programu);
- 11) Wzór klauzuli informacyjnej w ramach Programu „Opieka wytchnieniowa” – edycja 2023 dla Ministra Rodziny i Polityki Społecznej (załącznik nr 11 do Programu);
- 12) Wzór umowy w sprawie wysokości i trybu przekazywania w 2023 roku środków Funduszu Solidarnościowego, na realizację zadania w ramach resortowego Programu Ministra Rodziny i Polityki Społecznej „Opieka wytchnieniowa” – edycja 2023, zawartej pomiędzy Ministrem Rodziny i Polityki Społecznej a wojewodą (załącznik nr 12 do Programu);

13) Wzór umowy w sprawie wysokości i trybu przekazywania w 2023 roku środków Funduszu Solidarnościowego, na realizację zadania w ramach resortowego Programu Ministra Rodziny i Polityki Społecznej „Opieka wychnieniowa” – edycja 2023, zawartej pomiędzy wojewodą a gminą/powiatem (załącznik nr 13 do Programu).